

Najbolj strankarsk in nesramen je list „Neue freie Presse“ ali, kakor ga je „Politik“ prav dobro krstila, „Dunajska Mahomedanska vlačuga“. Po tej in po drugih listih, ki so se po nji vrgli, se je Dunajski in sploh tisti Avstrijski svet, ki se „ustavoversk“ zove, tako spridel, da ne mara več poštenih listov.

Ne more se tajiti, da je „Neue fr. Presse“ občno mnenje veliko spridila in zanetila plamen proti Rusiji. Kdo pa je tisti, ki ima ta turkoljubni časnik na vajetih? Nek judovski baron, z imenom Hirsch. Ta je lastnik onega časnika. Njemu je Turško ruska vojska na veliko škodo, zato je napel vse žile, da bi zaglal Avstrijo proti Rusiji ali vsaj Turku na pomoč. Kdo neki je do leta 1874. govoril o tem, da je blagor Avstrije zvezan z blagrom Turčije? Nihče! Dovolj je bilo, da so Avstrijskemu občinstvu obesli na vrat Turške srečke (loze), s katerimi bi se bile imele zidati Turške železnice. Še celó ko je l. 1875. Turčija prišla na kant, ni bilo čutiti, da bi bila Avstrija pri tem kaj trpela. Še le ustaja v Bosni in Hercegovini je to reč sprožila. Avstriji je pretila nevarnost — samo zato, ker baron Hirsch ni mogel več železnic zidati, kajti Turški ministri so denar, ki bi ga bili imeli dajati baronu Hirschu, morali porabiti za armado. Takrat „Neue fr. Presse“ od Avstrijske vlade ni zahtevala nič manj in nič več, kakor to, da gredo Avstrijski vojaki Turkom pomagat, da se zaduši ustaja, samo zato, da bi baron Hirsch dobil svoj denar. O daljnem razvijanju vzhodnih homatij je bila ta gospôda že na konji, zbeganemu občinstvu je bila že natvezla misel, da vojska na vzhodu se dotika Avstrijskih in Nemških zadev, in da se blagor Avstrije more varovati le s tem, če Turčija ostane, kakoršna je bila. Davno že, predno se je začela sedanja vojska, je bila množica od te strani obdelana, in velik del družih Dunajskih časnikov je moral vkreniti v kolovoz „Pressin“, da se je mogel vzdržati. Zato je menda marsikater poprej manj pristransk list, kakor na pr. „N. W. Tagbl.“ poturčil se. Časnik „Fremdenblatt“ je zgubil na enkrat 5000 naročnikov, ker se je predrznil o homatijah na jugu imeti svoje lastno mnenje. Tako preslepljeno je časnikarsko občinstvo.

Najbolj je prevzela ljudi izmišljena in prazna trditev, da so Avstrijske zadeve ob iztoku Donave v nevarnosti. Pač bo vsak nepristransk človek prašal, kako pride Avstrija po tem v kako nevarnost, ker se vendar ni bati, da bi Rusi, če dobé te iztoke, Donavo od Dunaja napeljali proti Moskvi ali Petrogradu. Al to vse nič ne izdâ, ker ustavoverno občinstvo ne zahteva nobenih dokazov, ampak vse na prazno besedo veruje. Jasno je, da se Nemčija ravno toliko briga za iztoke Donave, kakor Avstrija, in da ni prav nobene nevarnosti, ker bi se sicer Nemčija brž oglasila. Al to tudi nič ne velja Dunajčanom, ker bo Nemška vlada pač skrbela za prid Nemčije, ne pa za dobiček barona Hirscha, „Pressi“ pa je mar le za ta dobiček.

Najbolj žalostno pa je vsakako to, da celó nekateri zastopniki ljudstva ravnaajo po tem, kar beró po strankarskih časnikih. Poslanec bi moral imeti lastno prepričanje, in če ga nima, kaže to ali nevednost ali pa lenobo. Da so tedaj časniki Dunajski potegnili s Turki in hujskajo na Ruse, je po tem lahko razumljivo, ker gre za njih dobiček; al da tudi občinstvo z njimi potegne, to je — manj razumljivo in kaže spridenost današnjih časov.

Čenče za tiste, ki bi radi zdehali.

Iz Rusije 23. sept. 7.

„Oh, oh, oh!“ — se je slišalo iz prednje izbe (bilo je ravno pred tednom, v nedeljo pod večer). Skočil sem izza mize še s peresom v roki namočenim v črnilo, odprl sem duri — „oh, oh, oh!“ — mi bije na uho na pragu odprtih duri. Maša! Maša! kličem hišno, podaj brž vode! „Oh, oh! vode ni treba“ — zdihuje moj drug, ki me je skoraj na prag povabil. Bil je namreč gospod Nortškocmen, čistokrvni Francoz iz stare znane in slavne po svojem žrtvovalnem svobodoljubji familije Provanske. I kaj vam je drug moj? ga prašam ter stiskam njegovo roko v svojo, iz katere mi je pero samo padlo na tla. „Oh, oh, oh! še prašate, kaj mi je?“ zdiha, „pobiti smo, pobiti, popolnoma pobiti!“ Kako? kje? kdaj? prečital sem vse poslednje telegrame in nisem našel, da bi bili pobiti. „Pobiti! pobiti!“ ponavlja on. Kje? pri Plevni li, ali pri Baba-dagu, ali pri Dag-babi? kje vendar? „Oh, oh! tudi pri Plevni, ali kaj Plevna! mi, mi smo pobiti!“ Kdo mi? vas ne razumem. „Morda ne čitate „Peuple Français?“ Ne, „Moniteurja“ čitam. „Trdovratni klerikalec! „Moniteurja!“ menil sem, da bom našel pri vas tolažbe! oh! oh! pobiti smo, pobiti, in jaz posebej!“ Povejte mi vendar, drug moj, mu spet stiskam roko ter gledam v motno skoraj objokano oko, kaj se je zgodilo? kje ste tako pobiti? „Pogajali smo se, Nica je predlagala Tulonu združitev, Lijonci Lijoncem — ali —“ Nu, ali niso hoteli Tulonci in drugi Lijonci? „Kaj še? odgovorili so nam!“ Kaj so odgovorili? „Nu, kaj? odgovorili so nam klerikalci!“ Morda so celó rekli: „Kakor je Gambetta vstal od nas, tako naj Gambetta prisede k nam, pa bomo združeni“ tako? „Strašno! pobiti smo, pobiti!“ Strašno, ali vendar poslušajte, drug moj: vaša posebna pobitev je nekako podobna naši pobitvi pri Plevni — še ni tako dolgo, kar ste mi čitali neki članek natisnen v „Peuple Français“ rekoč, da ne razumete, kaj hoče „Peuple“ reči. Jaz sem potem tudi napel vse žile, pa tudi nisem našel zmisla; morda zato ne, ker tam so se vezale novomodne Pariške besede s Provanskimi in Bretanjskimi sufiksi, vse v eno mrežo, ter obkladale s starimi že nekako trhljimi koreniki nabranimi na Pirenejah in v Abrucah, celó iz Valaških mlak je bilo nekaj bilk pridanih, ki so molele iz mreže, kakor ščetine. Vi ste vrgli proč „Peuple“, češ, da ni vredno....

„Oh, oh!“ se zasliši iz prednje izbe. Ozrem se — komu govorim? nikoga tukaj ni! skočim iz sobe.... samo še kos suknje mojega druga sem vjel z očmi... „Oh, oh, pobiti smo povsod, popolnoma pobi...“ Več nisem slišal, zakaj velike duri so mi popolnoma odrezale glas mojega druga Francoza.

„Pobiti smo, pobiti, povsod, popolnoma!“ te besede so mi kar neprenehoma zvonele po ušesih. Spomnil sem se, da mi je moj drug rekel, da tudi pri Plevni. Moji telegrami sicer o tej pobitvi nič ne vedó, pa Bog vé, morda telegrafist drugim pošilja druge telegrame, treba je kaj pozvedeti, si mislim ter se odpravim k bližnjim znancem. To so Poljaki, ki vsak dan k meni pošiljajo po časopise in telegrame, pa vendar veliko več vedó, kakor jaz, dasiravno prečitavam vse od prve do poslednje besede. „Bon žur, monsje!“ me pozdravi gospodinja, priletna suha Poljska gospá, ki nikdar cigaretke z ust ne sname in vsacega z „bon žur“ pozdravlja, dasiravno dalje čez „mosje“ njena francoščina ne seza. „Ste čitali poslednje telegrame? Da, res čitali, saj ste mi jih že tudi poslali“ — si sama odgovori in zaigra jej nekaki čudni smeh na starih ustnicah — „pa to je vse laž, laž, vse laž; vendar naj-“

prej vas moram soznati z novimi prijatelji, vsi mili drugi, vsi naše vere, punčice našega očesa. Gospoda, priporočam vam našega milega druga monsje, ali ker smo v Rusiji, dasiravno ne Rusi, po domače, Nikičera Nikolajiča; monsje, priporočam vam pana Sigismunda Čmeslinskega, pano Sigismundo Smislinsko!“ in tako dalje našela mi je celo vrsto panov in pan, kateri pa niso v vrsti stali ali sedeli, ampak vrteli so okoli mize pod širokim oknom, naložene s svinjino, teletino, govedino, kuretino, divjino, sirom, ikrami z dvema nožema in dvojimi vilicami in kakih pet in dvajseti butelij raznih žganj in vin. Vsi moji novi znanci in znanke so bili oroženi, kakor da bi hoteli napasti sovražnika, po kos mesa v desni, po kos kruha z ikro ali maslom v levi roki, mašili so si usta ter podajali mi roke, tako, da sem imel že polno pest svinjine, teletine in druge masti, predno sem prišel z materinimi vilicami do mize. Začelo se je dviganje z orožjem po „zali“ vse vprek, pani in pane: „illi inter sese multa vi brachia tollunt“, po taktu, zdaj desno, zdaj levo, vmes so pa strašno politikovali in pripovedovali o strašnih bitvah: „Pri Šibki jih je padlo dvajset tisoč, a petnajst tisoč so jih vjeli“ brenči debeli Čmisrevski. „Pri Ablani več, tam jih je padlo do 30.000, a 25.000 so jih vjeli“, žvižga Švišnjevska. „Pri Plevni so včeraj vzeli ves logar“, hihika, neka tetka, katere ime sem pa pozabil. „Ni mogoče, ha, ha, ha!“ se dere Mišnicki. „Res, res, in „on“ je neki komaj pete odnesel, verujte, pan Mešnicki“, trdi bledolična pana, katere ime sem tudi pozabil. „Da skoro jih bodo potolkli, hvala Bogu, padajo, kakor muhe, skoro „mu“ ne bo „soldata“ ostalo, he, he, he!“ renči suhi dolgi pan, skoraj z glasom lačnega kužeta, dasiravno maha po „zali“ s celo telečjo kračo in s kosom kruha večim, kakor je njegova glava. Kdo je ta „on“ in „mu“? kdo so ti trideset tisoč, ki so kot muhe padli? kdo je včeraj vzel ves „logar“? vsega tega in temu podobnega nisem razumel; obrnem se tedaj k pani, ki me je ravno s svojim zajčjim hrbtom neusmiljeno pod rebra sunila, ter jej začnem praviti, da pri Plevni so naši vzeli štiri Turške redute, pa k nesreči obdržali samo enega. Dregnili sem s Turškimi reduti, kakor s palico v gnjezdo sršenov. „Laž! laž! laž!“ je gromelo, cvililo in piskalo iz ust panov in pan in neštevilno rok se je stezalo nad mojo glavo s kračami, hrbti, stegni. „Pobiti so! Pomendrani, kakor muhe! Da, kakor muhe!“ Mislim sem že: na, po tebi je! Vendar na trenutek me je rešila tetka, ki je zanjavkala: „Poslušajte, pani in pane! Iz Kijeva se je pripeljal stric neveste plemenika mojega svaka po materi na svadbo, ki jo bomo pojuternjem praznovali v „zali“ kuma plemenika mojega svaka po materi, ker v naši grajščini dovolj velike za tako veliko število svatov nimamo, kakor pravim, še ni pol ure, ko se je iz Kijeva pripeljal, zakaj ko se je pripeljal, sem se prec odpravila k vam, da vam povem veselo novico, katero je precej povedal, ko se je pripeljal, kakor pravim, on je pravil, da v Kijevu imajo telegrame, ali naši lažejo in skrivajo, ker se bojé revolucije in punta, kakor pravim, a Turki gredo čez Donavo, vzeli so že Sevastopolj, in flota Turška strelja, kakor pravim, po Tuli, in so že zažgali največo fabriko, kjer topove kovajo in smodnik lijejo, pa to še ni nič, kakor pravim, Napoleon se ženi s hčerjo Mac-Mahonovo, in Angleška flota je že pred Peterburgom, in Angleži in Napoleon, kakor pravim, hote našo Poljšo.....“

(Konec prihodnjič.)

Slovansko slovstvo.

* *Kratka katehetika za bogoslovne zavode i preparandije.* Napisao dr. Martin Stiglić. Odobrila preč. nadbisk. duhovna oblast u Zagrebu.

Pisatelj „katehetike“, profesor tega nauka na bogoslovski fakulteti v Zagrebu pravi v predgovoru, da katehetika se ima po obstoječih propisih predavati v bogoslovskih zavodih in preparandijah, al nastopivši profesuro svojo ni našel nobene knjige tem šolam shodne zato jo je on spisal, želeč, da zadostuje katehetom pa tudi drugim učiteljem, ako jim treba učiti krščanski nauk. Brez nevarnosti, da bi nas kdo dementiral, rečemo radi, da je gospod profesor lepo dosegel svoj namen. Na 52 straneh „katehetika“ v jasnem jeziku obsega vse, kar je veroučitelju vedeti treba, da je mož na svojem mestu. Organično osnovana razklada v uvodu „pojma katehesi i katehetike“, „potrebo i tegobe katehisanja“; — odsek 1. govori o „vjerozakonskem poduku“, odsek 2. pa o „krščanski odgoji“. Vidi se na vsaki strani knjižice, da je pisatelj strokovnjak svojega nauka, in da je ves navdušen za važni posel, ki ga ima katehet v šoli. Tako na strani 36. pravi: „Vjeroučitelj, ako želi, da mu obuka bude uspješna, treba da se snizi do djece i to do one djece, koju obučava, i da se služi upravo njihovim jezikom. „Učeno govoriti s djecom, veli Fleury, jest isto, što govoriti im latinski ili grčki.“ Mnogi misle, da je stvar laka govoriti s djecom, nu varaju se. To je mnogo teže nego si čovjek i misli. Govoriti s djecom, da razumiju, ne samo da je teško, već je to i velika umjetnost, koju si vjeroučitelj tek poslije duga izkustva može pribaviti.“ — In na strani 9. jako milo priporoča mladino skrbu učiteljevi, rekoč: „Učitelji! Kad god obučavate mladež, znajte, da su to djeca Božja, miljenici njegovi, ciena krvi Isukrstove, hram Duha svetoga, biser crkve Hristove, ljubimci angjelom, radost roditeljem, cviet, čovječanstva, nada domovine. Vam su povjerene njihove duše, ter će ih Bog tražiti iz Vaših ruku. Čuvajte se dakle, da njihovu nevinost ničim ne povriedite. Svaka vaša rieč duboko pada u njihova nježna srca, koja će jednom pčenicom ili dračem niknuti i uroditi.“ — To malo bo zadostovalo, da tudi naši slovenski katehetje in učitelji bodo radostni segli po izvrstni knjižici, ki ne stane več nego samih 30 krajc. Dobiva se v vseh knjigarnah Hrvatskih, pa tudi pri profesorju pisatelju samemu v Zagreb.

* „*Srpske Zore*“ je ravno prišel na svetlo 9. zvezek. Ta izvrstni v Beču izhajajoči ilustrirani beletristični list srpski so „Novice“ že mnogokrat pohvalno priporočale izobraženim Slovenom, in reči se sme, da vsak zvezek kaže, da je najtoplejše priporočila vreden po obsegu in slikah. Vsebinek 9. zvezku je: „Poludeli grof“. Kriminalna novela J. D. H. Teme-ja. (Nadaljevanje.) — „Medj talasima“. Pesem Lj. P. Nenadovića. — „Pričanja Vuka Dojčevića“. Skupio i složio Stjepan Mitrov Ljubiša. — „Šta želim“. Po Mickieviću prevél Lj. P. Nenadović. — „Čovek budućnosti“. Rajtlinger. (Interesantna razprava.) — „Kolo“. (Sè sliko). — „Mrvice“. Pesem Lj. P. Nenadovića. — „Pisma sa istoka“. Dr. Milan Jovanović. — „Rat na istoku“. Piše major Jovan Stefanović Vilovski. (Sè sliko). — „General Gurko“. (Životopis slavnega junaka sè sliko). — „Listak“. — „Naše slike“. — „F. Kanić“. (Životopisna črtica sè sliko). — „Pregledne beleške“. — „Književnost“. — „Sa Onogošta“. (Pesem knjeza Nikole.) „Sa razvalina Ozrinića kule“. Pesem Lj. P. Nenadovića.

ščine vsako leto denarja potrebovala. Če je sedanji dohodninski davek nesel državi $7\frac{1}{2}$ milijona gold., se bode ta davek — to se je v zbornici kar očitno reklo — v prvem letu povikšal na 15 milijonov gld. in po potrebi vsako leto še višje povzdignil. To je na kratko jasni pomen novoiznajdene besede „kontingentirung“, katero je poslanec dr. Kopp dobro imenoval „die legislative Steuerschraube“ (davkovsko vinto).

In — ker se je glasovalo po imenih — kdo pač je glasoval za to „davkovsko vinto“? Ona večina ustavoverska, ki po vsaki ceni gré z vlado in končno nima drugega načela, kot to, sedanjo sistemo podpirati „um jeden Preis“.

Zopern vtisek je pana vladno večino naredilo to, da so nekateri sicer zagrizeni ustavoverci, kakor Giskra, Skene in drugi jo zapustili pri onem glasovitem glasovanju v sredo; al ti možje, katerim je strankarstvo „suprema lex“, se potolažijo kmalu, če jih le ta ali uni minister milostno pogleda. In na obrazih ministrov se je očitno bralo, da sami si niso pričakovali take zmage, da 117 poslancev bode z njimi potegnili. Kakor že večkrat, je zopet pri tem glasovanju pokazalo 23 Poljakov, kako politiko svojo obračajo po vetru, ki piše s stola ministra Ziemalkovskega, ne gledé na korist ljudstva, ki ga v državnem zboru zastopajo. Ker niso poguma imeli glasovati proti povelju ministrovemu, so pri glasovanju pobrali kopita, s tem pa ustavaški stranki pomagali do zmage. „Gaz. Nar.“ jih zato imenuje izdajce. In prav ima. Poslanci naše državopravne stranke so v zavesti svoje poslaniške dolžnosti vsi glasovali zoper oni osodepolni paragraf. Hvala jim!

Čenče za tiste, ki bi radi zdehali.

(Konec.)

Iz Rusije 23 sept. 7. —

Angleška flota, Napoleon, Sevastopolj, Turki, Donava, Poljša, vse se mi vrti po glavi, bežim po neki ulici, sam ne vem, kako sem na-njo skočil iz Poljsko-babilonske norišnice, oziram se, hvala Bogu, Kijevska ulica, prav, viš, tukaj stanuje „statski svetnik“ Pavel Aleksandrovič Dubov. Zvonim, odpira mi vojak — lakaj Bazilij. „Kaj me tako grdo gledate, vaše visokoblakorodje?“ me Bazilij s smehom praša. Si ti vojak? mu dém. „Vojak“, odgovori, „a vojak, vaše visokoblakorodje!“ Vojak?! zakaj pa ne greš branit očetnjave, če si vojak? „Ukaza ni, vaše visokoblakorodje!“ A Turki so na Donavi! ti, vojak ti! a Turki so v Sevastopolju! a Angleži so v Poljši, vojak, ti! „Ha, ha, ha!“ Vojak ti, ukaza ni! a Angleška flota je pred Petrogradom! „Nikifer Nikolajič!“ „Hoditj v pik!“ bunf — „Ha, ha, ha!“ Skoro bodo tukaj Turki, vojak ti! ukaza ni! „Červoni tuz!“ bunf, „Adut“. „Nikifer Nikolajič, slišite, ste ob pamet?“ „Tref!“ bunf. „Što vi? hoditj v pik!“ bunf. „Ali vas trese, ali kaj je z vami, Nikifer Nikolajič!“ Potegnem z ruto po mokrem čelu — za ruto in roko me prime ljubeznjiva sopruha Pavla Aleksandroviča sredi dvorane, svitle, kakor da bi štiri solnca svetila, okoli mene je pet ali šest zelenih miz, za vsako štirje modri možje, katerih Poljša in Sevastopolj, Turki in Angleži prav nič ne motijo, „tuz! pikovaja dama! trojka!“ in druge Španjske besede kričé ter bumfajo po mizah. Ne zamerite, Ana Petrovna! — dém ljubeznjivi gospé, ko se oddahnem — kregal sem vašega Bazilija, zakaj ne gre branit očetnjave. „Ste li mislili, da smo tukaj vsi Baziliji?“ A vidite, zdelo se mi je, da so Turki za petami, bumf, bumf! „Ha, ha, pred nosom! Pa pred vsem, zakaj ste prišli tako pozno, a? govorite!“ Da, vidite, Ana Pe-

trovna... „Nič, nič, vidite, govorite!“ Nakazanje, jej Bogu, nakazanje Božje, vidite... „Jaz vas bom nakazala — hajd, v durački igrati!“ Ana Petrovna me potegne za seboj v gostinjo. Okoli ogromne lampe na divanu, po kreslih in stoléh je vse živo cvetočih veselih ljubeznjivih milih: „V durački! v durački!“ mi bobni z vseh strani na uho. Nu, kaj pa, poigrajmo! Prva igra: ostal sem, v durakah. Druga igra: v durakah. Tretja igra: v durakah. Vse se smeje; Ana Petrovna tudi ter praša me, kako je to, da sem danes vedno, v durakah. E, meni ni do durakov, dém, ali povejte mi, zakaj vaš Bazilij...? „Kaj imate danes vedno z našim Bazilijem?“ A kaj? vidite, Bazilij je vojak! a Napoleon se ženi s hčerjo Mac Mahonovo! a Polj... „Ha, ha, ha! Nikifer Nikolajič, ha, ha, ha...“

Še le čez nekaj časa, ne vem čez koliko, si spet oterem z ruto mokro čelo — v dvorani — kako sem spet v dvorano prišel, ne vem. Modrih tuzov in zelenih miz ni bilo več — kaka sprememba! Po sredi dvorane dolga miza pogrnjena z belim prtom, naložena z gromadami vsacega sadja na srebrnih podnosih. Vojak Bazilij, za njim tudi vojak Simeon in tretji spet vojak Ivan podajajo čaške svitlega čaja; pogledujejo me izpod čela ter se smehljajo. Ali bi vas! si mislim, pa naj bo, bom „statskega svetnika“ in tega-le „načelnika mestne komande“. Ravno prav, o Benderski železnici se pogovarjajo. Pozvolite, Pavel Aleksandrovič! se obrnem k „statskemu svetniku“, k čemu prav za prav delate Bendersko in Zimniško železnico? „Od Benderske posebno bo gromadna korist“, dé Pavel Aleksandrovič. „Tudi Dobruške in Trnovske bi se bili že davno morali lotiti“, meni načelnik mestne komande. Zato li, da bote lože bežali iz Bolgarije, ali da bote, kolikor bo mogoče, vrnili očetnjavi ubitih in pobitih? prašam. „Take ostrote nisem pričakoval od vas!“ reče Pavel Aleksandrovič; načelnik komande se nahmari, zasmehlja, zaviha brke ter posrka nekoliko kapelj čaja. Jaz sem se osrčil, popravil sem si zavrtnik, odkašljaj se — „Conticuere omnes intentique ora tenebant“ — vsuli so se iz mojih ust njihovi grehi, kakor zreli orehi v pozni jeseni z drevesa, ko ga silna burja potresa. Načelnik mestne komande je bil nekaj začel zagovarjati polkovodce (prostih vojakov ne, zakaj teh tudi nisem mislil obirati), med drugim je, na primer, rekel, da se silno motim, ako mislim, da so odpravili v Azijo in Bulgarijo še 180 tisoč mož; niti enega vojaka ni zdaj tam več, kakor jih je bilo iz začetka, nadomestili so le ubite in ranjene, in tudi ne mislijo proti Turčiji pošiljati več kot tretji del svoje regularne armade. „Statski svetnik“ je kmalu sprevidel, da načelnik mestne komande meni ni kos v zgovornosti; poprosil ga je tedaj njemu prepustiti besedo. Pa ker menda tudi sebe ne šteje za kacega Demostena ali Cicerona (katera, mimogredé reči, proti meni tudi nista nič), mi je prav kratko to-le rekel: „Nikifer Nikolajič! vi se zastonj vnemate, ko bi prav mi vas naredili za državnega kancelara in glavnega poveljnika vseh naših armad, vendar bi vi nič boljše ne orali, kakor mi, ali pa še hujše, da, še hujše, ker se preveč vnemate, vi bi razdražili vso Evropo proti nam in proti samemu sebi; mi pa bomo Evropo vpokojili, jej ni nič bolj prijetnega, kakor da nas Turki včasih okresajo, in Turško-Slavjansko vprašanje bomo prav tako razrešili, kakor vi želite, a vi bi ga še bolj zavozlali.“ To se je meni že za malo zdelo, da Pavel Aleksandrovič o meni tako govori, zavrnem ga tedaj: Vidite, Pavel Aleksandrovič! vi se silno motite gledé mene. Jaz bi Evropo tudi vspokojil, a drugače. Peljal bi v Bulgarijo milijon vojakov. Turki se vé da, bi se umaknili. Nabasal bi v nekoliko mestih in vaséh možicelnov, kakoršne si otroci na Kranjskem za pust de-

lajo, vratove bi jim naredil iz mehurjev s kozjo in volovsko krvjo, ter potem odstopil. Turki bi potem planili na-nje, jih poklali, a slamnate okrvavljene glave na kole nateknili ter telegrafirali v Carigrad, da so toliko in toliko tisoč Rusov ubili, Evropa bi se radovala, a jaz bi šel na Carigrad. „Ne, ne, Nikifer Nikolajič! me zavrne Pavel Aleksandrovič, vi se motite, Turki res da so Turki, ali omikana Evropa je prebrisana, ona se ne dá goljufati, ona hoče videti ne kozjo, ampak resnično človeško kri, in mnogo, mnogo Ruske krvi. Pa vspokojte se, dveletno diplomatično igro smo dobili — današnja vojska je igra v šahmat, tudi to bomo vdobili.“ Ker sem prepričan, da je Evropa res omikana, sem Pavlu Aleksandroviču verjel in po čaju Ane Petrovne prav sladko zaspal, še celó zajčji hrbti in svinjske krače Poljskih pan me niso budile.

Zabavno berilo.

Obrazi iz življenja.

III.

Odgoja po módi.

(Dalje.)

Že drugi dan je brati po časnikih zasledovalni list z natančnim popisom mladega gospodiča Torbarja, ki je najbrže všel v družbi z gospico Gosárjevo. Vse sodnijske oblasti so prošene, da ju, če ju dobé, zgrabijo in po varnem potu sem pošljejo. Gospá Gosárjeva se zapré v sobo in ne pusti nikogar k sebi. Vse mesto govori o tej najnovejši škandalni dogodbi.

A britki kelih gospé Gosárjeve še ni izpraznjen. To je komaj začetek, še le prve kapljice. Zgodí se namreč to-le:

Gospodič Rodrigo je pri svojem svaku. To so dnevi zá-nj! Ves dan se klati po gradu in okolici, strelja vse, kar vidi, mačke, tiče, golobe, kokoši itd. Ne zadene sicer nič, ker ni vaje, a vendar s svojim pokanjem straši ljudi, posebno otroke in živali. Zato je polno pritožeb pri gospodu Lokavcu. Rad bi mu prepovedal to in vzel puško, ali Elvina vedno pravi: „Pusti mu veselje vsaj te dni. Saj se mora v mestu tako noč in dan učiti.“ — Razposajeni dečko je potem še bolj srborit in hudoben.

Nekega dne se po kosilu dobro napasen podá pod grad. Tam na ledini igra več vaščanskih otrok; tudi pastirjev je med njimi. Tik igrališča stojé sosedovi hlevi, skedenj in svisle polne slame. Srborit, kakor je, začne poditi otroke. Pastirji se mu vstavijo, ravno za hlevom. „S pota“, žuga gospodič, „če ne, bom strelil.“ V tem nameri s puško med-nje. Otroci se umaknejo, a v tem hipu pride gospodar izza vogla. „Z rok puško“, zakriči nad njim in se mu bliža, da bi mu vzel nevarno orožje. Rodrigo je jeze ves zelen, vzdigne puško, blisk in pok in kmet se zvrne, zadet v trebuh. Plah vrže puško od sebe in beži v grad, več kmetov, ki so to videli, za njim. Velik ropot nastane, vse dere skup. Vriš je tem večí, ker se začne iz slamnate strehe kaditi. Tleči zamašek od puške je zletel na streho in čez pet minut je vse v plamenu. Veter potegne in vsa vas pogori, ker gasiti ni mogoče. Škoda je velika, tudi več živine zgorí.

Srd vaščanov je grozen. Vse sili v grad in da ni žandarjev o pravem času, bili bi ga razdjali. Vse upije po pobalinskem morilcu in požigalcu, vse ga kolne. Še sicer spoštovani in priljubljeni gosp. Lokavec si ne upa z grada. Elvina, h kateri je bil Rodrigo ves plah pritekel v sobo, leži v omedlevcih, dečko pa pod po-

steljo strahu trepetajoč. Žandarji pomirijo vaščane rekoč, da pobalina ni več v gradu, ampak je pobegnil v gozd, kjer ga bodo pa že dobili. Jok in stok ljudi, izmed katerih so nekateri ob vse prišli, je velik. Gospod Lokavec precej razdeli denarja in živeža med nje. Gospodiča Rodriga pa zvečer žandarji zlečejo izpod postelje in ga ženó v mesto. Plakanje sestre ne pomaga nič. Obstreljeni kmet je hudo ranjen, a do smrti ne. Zdravnik, po katerega je bil Lokavec brž poslal, obeta rešitev, a dolgo bolezen.

Drugi dan zvé gospá Gosárjeva, kaj se je zgodilo in da je Rodrigo v ječi zaprt. Nov meč za njeno srce. „To imaš tvoje odgoje sad“, se britko posmehuje gospod Gosár. „Moji otroci to niso. Moje srce je že neobčutljivo, otrpno.“ Potem gre na svoj vrt in se zapre v rastlinjak. Oko mu je suho, obraz kakor lesene podobe neganljiv.

Preiskava zoper Rodriga je naglo končana. Zavaljo mladosti in ker je storil dvojno hudodelstvo le v naglici in nepremišljenosti, je obsojen le na pol leta. Ranjencu pa sodnija pripozna dva tisuč gold. odškodnine, ker je oženjen in oče več otrok in za vselej za delo nesposoben postal. Gosar mora plačati. „To je njegova dota“, reče hladno. Gospá Gosárjeva je vsa potolčena.

A še ni dosti britkosti. Dva meseca pretečeta, kar je Noriberta zginila in ni bilo nič slišati o nji. Nekega dne pride pismo iz Hamburga. Pismo je od Noriberte. Vsa skesana naznanja, da je všel Torbar v Ameriko, kamor sta oba mislila bežati. A ko se je je nasitil, popustil jo je brez denarja. Zdaj je vso svojo zlatnino in svoj lišp poprodala, a tudi ta denar je potrošen. Zato prosi milo, naj bi jej mati poslala toliko, da bo mogla nazaj priti, če jo hočejo še v hišo nazaj vzeti. Če pa ne dobí nobenega odgovora, bo v morje skočila.

„Naj skoči“, reče Gosár strašno miren, „vlačuge jaz ne maram.“

„Saj je vendar tvoj otrok“, očita gosa Gosárjeva.

„Moj že davno ni, le tvoj“, reče Gosár z globoko britkostjo. „Ne besede več o ciganki.“

Materno srce je bolj usmiljeno. Ker nima denarja, zastavi vso zlatnino in pošlje hčeri denarja. Čez teden dni pride Noriberta domú. Toda je ta shujšana, posušena in upadla podoba res prej tako cveteča Noriberta? Kje je ostal cvet. „Kaj si storilo, dete moje!“ se zjoka mati vgladavši jo. „Oj ti grdi zapeljivec!“ Gosar je še pogledati neče. Sploh ga ni več k rodovini, ampak tiči na vrtu ali pa v svoji sobi, kamor si dá jed pri-našati. Le malokdaj mu gre kaka beseda iz ust. Zaprt in osoren je za vsakega.

(Dalje prihodnjič.)

Angora.

Zgodovinski-romantičen obraz.

4.

(Dalje.)

Vtaknila je zopet kinžalu držaj v nožnico in nožnico skrila v nedrije, smijala se je, stopila je k njemu, milostno gledala ga, obe roci, kakor hinavski, položila na njegovi rami — in nježno je opomnila: „Učinila sem, kar zahteva tvoja volja, dragi hosudar! učinim pa še več, ali čuj!“ — opomnila je, prestrašila se je to trenotje in vlekla na ušesa. Bližal se je šotoru topot mnogih konj, ki so strašno dirjali.

„Kedo bi to bil?“ — povprašal je Bajazet samega sebe, ni kazal nikakoršne zadrege; ni več govoril s krasno Milico, zopet je bil sultan, vojevoda, ki ga nič ne more iznenaditi.